

לע"נ אבי מורי הרב ר' אורי הבן שמואל הכ"מ ע"ה

— פניני משה —

דברי תורה לפרשת עקב

הדלקת נרות

י-ס-----7:01

ב"ב-----7:16

יציאת שבת

י-ס-----8:16

ב"ב-----8:18

ר"ת-----8:53

א "והיה עקב תשבעון" משל למה הדבר דומה, לבן שאביו תובע ממנו שיהיה לחשק ורצון ללמוד תורה, שאם לא כן ילקהו עד שיאמר רוצה אני, הרי ברור שמוטב לו לרצות לאלתר כדי לחסוך ממנו את המלקות, כך אמר גם משה רבנו: "והיה עקב" הרי בסופו של דבר תשמעון שתהיו מוכרחים לשמוע כי הרי יכפו אתכם לכך, אם כן הלא מוטב שתשמעו עכשיו.

ב "והיה עקב תשבעון" לפני כל צעד שאדם רוצה לעשות עליו לשמוע תחילה היטב ולהתבונן אם בצעד הזה יעשה את רצון השם יתברך או לא, וזהו פירוש בפסוק "והיה עקב" והיה בכל צעד שתמצו לעשות "תשמעון" תשמעו ותתבוננו תחילה היטב אם הוא רצון השם יתברך וק"ל {אור צדיקים בשם הרה"ק ר' משה ליב מססוב זי"ע}

ג "והיה עקב תשבעון" חז"ל אומרים "אין והיה אלא לשון שמחה" וכך פירושו של הכתוב "והיה" שמחה גדולה תהיה בשמים אם "עקב" כאשר בסוף ימי הגלות בעקבתא דמשיחא יבואו על האדם מישראל ניסיונות קשים ובכל זאת "תשמעון" תוסיפו גם אז לשמוע בקול השם יתברך ולשמור את תורתו, כי אז ישמח שמחה גדולה. {אורח לחיים}

ד "וכל מדוי מצרים הרעים לא ישימם בך ונתנם בך כל שנאיך", כלל שנינו בגמרא, שלשון "נתינה" היינו בשיעור "נתינה ככזית" ואילו לשון "שימה" היינו בלי שיעור, אפילו כלשהו {כריתות ו'} לפיכך אומר הכתוב: "לא ישימם בך" אפילו כלשהו מכל מדוי מצרים לא ישים בך, אולם "ונתנם בך כל שנאיך" הללו יקבלו זאת בכמה ראויה, בשיעור... {אמרי אמת}

ה "וכל מדוי מצרים הרעים לא ישימם בך ונתנם בך כל שנאיך" בהגדה של פסח טורחים התנאים רבי יוסי הגלילי ורבי עקיבא, להגדיל את מספר מכותיהם של המצרים – זה אומר חמישים מכות וזה אומר מאתיים מכות ואילו השלישי מגדיל את המספר עד למאתיים וחמישים. מה בעצם הנפקא מינה בזה? אמר על כך הגאון מווילנה ז"ל לפי שבקשו להגדיל בכל היותר את מספר החללים והמדווים הרעים, אשר לא תהיה להם שליטא על ישראל, כפי שמבטיח כאן הכתוב "כל מדוי מצרים הרעים לא ישימם בך" – הרי ממילא ככל שיגדל מספר מכותיהם של המצרים כך יגדל מספר המכות והיסורים שלא יושמו על ישראל.

ו "ואכלת ושבעת וברכת", "ברכת" = 622 בגמטריא "תודה רבה" לרמז שהמטרה של ברכת המזון של ברכת המזון הוא להודות להשם יתברך. {אבי מורי זצ"ל}

ז "והיה אם שכוז תשכוז את ה' אלקיך" חז"ל אומרים שאין והיה אלא לשון שמחה, וי"ל דזה פירוש הפסוק "והיה אם שכוז תשכוז" שכוז תשכוז את ה' והיה" היינו את השמחה, ותהא שריו בעצבות הרי כי "תשכוז את ה' אלוך" ששכחת את השי"ת כי עצבות גוררת שכחת הבורא ומי שזוכר כל הזמן את השם יתברך הוא תמיד בשמחה.

גוט שבת, שבת שלום

ידידכם

הרב אורי הכהן